

Κόκκινο είναι το χρώμα της χαράς ... κόκκινα και τα αυγά της Μεγάλης Πέμπτης!

Οι γυναίκες και τα κορίτσια στόλιζαν τα αυγά, τα «έγραφαν», τα «κεντούσαν».

Πάνω στα άσπρα αυγά έγραφαν με λειωμένο κερί ευχές, σχεδίαζαν σκηνές από τη ζωή του Χριστού, πουλιά κ.ά. Έριχναν μετά τα αυγά στην κόκκινη μπογιά και μέχρι να λειώσει το κερί έμεναν τα γράμματα και τα σχέδια άσπρα. Τα «ξομπλωτά» ή «κεντημένα» αυγά, που τα λέγαν στη Μακεδονία και «πέρδικες», μια και συχνά είχαν πάνω τους πουλιά, ή ίσως και γιατί ξεχώριζαν, όπως κι οι πέρδικες, για την ομορφιά τους, θύμιζαν συχνά μικρογραφίες. Το ένα ήταν καλύτερο από το άλλο. Αυτά έστελναν δώρο οι αρραβωνιασμένες στο γαμπρό και οι βαφτισιμές στους νονούς και τις νονές τους, σε όλα τα αγαπημένα πρόσωπα. Άλλοτε πάλι τα κορίτσια πρόσθεταν στα αυγά φτερά από χρωματιστό χαρτί, ουρά και μύτη από ζυμάρι και τα κρεμούσαν στο ταβάνι, έτοιμα να πετάξουν.

Μια παράδοση αιώνων σε όλο σχεδόν τον κόσμο είναι το βάψιμο των αυγών. Την Μεγάλη Πέμπτη είναι το κατ' εξοχήν έθιμο που κυριαρχεί. Το επικρατέστερο χρώμα είναι το κόκκινο, γιατί είναι το χρώμα της χαράς, της Ανάστασης, της ελπίδας, της Αναγέννησης αλλά και της αποτροπής. Σχέδια, τρόποι βαψίματος και μύθοι για την επικράτηση αυτής της παράδοσης υπάρχουν αρκετά.

Σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση, το Πάσχα βάφουμε κόκκινα αυγά επειδή συμβολίζουν το αίμα του Χριστού που έδωσε για τη σωτηρία του κόσμου. Υπάρχει ένας μύθος που λέει πως μια μέρα μετά την Ανάσταση του Χριστού, η Μαρία η Μαγδαληνή πήγε στον Τιβέριο Καίσαρα και του ανακοίνωσε ότι αναστήθηκε ο Κύριος και ότι ακριβώς συνέβη. Δίπλα τους εκείνη τη στιγμή υπήρχε ένας άνθρωπος που κρατούσε ένα καλάθι με αυγά. Ο Καίσαρας έδειξε απορημένος και είπε στη Μαγδαληνή ότι, εάν αυτό που λέει, είναι αλήθεια, τότε τα αυγά, από άσπρα που είναι, να γίνουν κόκκινα. Έτσι κι έγινε και ο Καίσαρας έμεινε άναυδος. Σε ό,τι αφορά το κόκκινο χρώμα λένε πάλι πως όταν ο Χριστός ήταν πάνω στο Σταυρό και τρυπήθηκε στο πλευρό από τον στρατιώτη που ήθελε να επιβεβαιώσει τον θάνατό του, έπεσαν σταγονές αίματος στην γη κι όλα τα λουλούδια που ήταν κάτω έγιναν κόκκινα κι έτσι πήραν το χρώμα τους οι παπαρούνες! Η πως η Παναγία πήρε ένα καλάθι αυγά και τα πρόσφερε στους φρουρούς Του Υιού της, κλειδούναί τους να του φέρονται καλά! Όταν τα δάκρυά της έπεσαν πάνω στα αυγά, αυτά βάφτηκαν κόκκινα. Λένε ακόμα πως το αυγό συμβολίζει τον τάφο του Χριστού που ήταν ερμητικά κλειστός, όπως το περίβλημα του αυγού, αλλά έκρυσσε μέσα του τη «ζωή», αφού από αυτόν βγήκε ο Χριστός και αναστήθηκε!

Το αυγό, πανάρχαιο σύμβολο της γένεσης

του κόσμου, της γέννησης της ζωής, το συναντάμε σε πολλές λατρείες, τόσο πρωτόγονες, όσο και περισσότερο εξελιγμένες. Είναι στη λαϊκή και μυθολογική φαντασία το σύμβολο της ζωής. Έχει μέσα του δύναμη ζωική και πίστευαν πως μπορούσε να την μεταδώσει στους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά. Μερικοί υποθέτουν ότι τα κόκκινα αυγά του Πάσχα, διαδόθηκαν στην Ευρώπη, την Ασία και την Κίνα από ένα έθιμο των Καλανδών κι άλλοι θεωρούν αρχική κοιτίδα τους την Αίγυπτο.

Στη νύχτα του κόσμου ένα αυγό άνοιξε στα δύο και από μέσα του βγήκε ο κόσμος, διηγούνται οι Πέρσες. Στο έπος των Φιλανδών «Καλεβάλα», το αυγό που περιείχε τον κόσμο, έπεσε από τον ουρανό στην αγκαλιά της μάνας των νερών. Αλλού, το κοσμικό αυγό γονιμοποιείται από τον ήλιο, και στην αρχαία Αίγυπτο, το αυγό, ως Λόγος Δημιουργός, ταξιδεύει στην προαιώνια θάλασσα.

Στην Κίνα συνηθίζονταν οι προσφορές αυγών την Άνοιξη για γονιμότητα και αναγέννηση. Στην πανάρχαια Ουρ της Μεσοποταμίας, προσέφερε αυγά στους νεκρούς.

Στην ελληνική αρχαιότητα αποθέτανε αυγά στα χέρια ειδωλίων του Διονύσου ως σύμβολα αναγέννησης.

Στην ελληνική μυθολογία η Λήδα, από την ένωσή της με τον Δία, γέννησε ένα αυγό από όπου αναδύθηκαν οι Διόσκουροι.

Στα λαϊκά παραμύθια, μέσα σε ένα αυγό, καλά φυλαγμένο, κρύβεται η ζωή ενός γίγαντα ή ήρωα.

Κόκκινες βελένιζες και κόκκινα μαντίλια κρεμούσαν τη Μεγάλη Πέμπτη στην Κατοριά οι γυναίκες για το καλό.

Κόκκινο πανί έβαφαν μαζί με τα αυγά τους στη Μεσημβρία και το κρεμούσαν στο παράθυρο για σαράντα μέρες, για να μην τους πιάνει το μάτι.

Το βάψιμο των αυγών γινόταν τη Μεγάλη Πέμπτη γι αυτό και τη λέγαν Κόκκινη Πέμπτη ή Κοκκινοπέφτη.

Παλιότερα το συνήθιζαν κι αποβραδής,

πάντοτε τα μεσάνυχτα, με το ξεκίνημα της νέας μέρας. Καινούρια πρέπει να ήταν η κατοσρόλα που θα έβαφαν τα αυγά και ο αριθμός τους ορισμένος και τη μπογιά τη φύλαγαν σαράντα μέρες και δεν την έχυναν, ακόμα και τότε, έξω από το σπίτι. Τα χρώματα για τα αυγά τα έφτιαχναν από διάφορα φυτά: Από φλούδες κρεμμυδιών γινόταν το μελί, από άχυρο ή από φύλλα αμυγδαλιάς το κίτρινο, το ανοικτό κόκκινο από παπαρούνες, από μαϊντανό πράσινο, από ζαφορά το κίτρινο και από βιολέτες το μοβ. Επίσης για το βάψιμο των αυγών χρησιμοποιούσαν το βάρτζι, ένα είδος κόκκινου ξύλου. Το κόκκινο όμως χρώμα ήταν και είναι πάντα το πιο αγαπημένο χρώμα για τα Πασχαλινά αυγά. Τα παλιότερα χρόνια διάλεγαν φύλλα από φυτά και λουλούδια και έβαζαν από ένα πάνω σε κάθε αυγό. Στη συνέχεια, τύλιγαν τριγύρω μια παλιά κάλτσα, την οποία στερέωναν με μια κλωστή και έβαφαν τα Πασχαλινά αυγά.

Το πρώτο αυγό που έβαφαν ήταν της Παναγίας και το έβαζαν στο εικονοστάσι. Με αυτό σταύρωναν τα παιδιά από το κακό το μάτι.

Σε μερικά μέρη έβαζαν σε ένα κουτάκι τόσα αυγά όσα ήταν τα μέλη της οικογένειας και τα πήγαιναν το βράδυ στην εκκλησία, για να διαβαστούν στα 12 Ευαγγέλια. Τα άφηναν κάτω από την Αγία Τράπεζα ως την Ανάσταση και τότε καθεμιά έπαιρνε τα δικά της. Αυτά τα αυγά ήταν «ευαγγελισμένα» και τα τσόφλια τους τα παράκωναν στους κήπους και τις ρίζες των δέντρων για να καρπίσουν. Παρόμοια τύχη είχαν και τα αυγά που έκαναν οι κότες τη Μεγάλη Πέμπτη. Άμα η κότα ήταν μαύρη, ακόμα καλύτερα. Είχαν θαυμαστές ιδιότητες και μπορούσαν να διώξουν κάθε κακό. Τα αυγά τα Μεγαλοπεφιάτικα περνούσαν τον πονόλαιμο, φύλαγαν το αμπέλι από το χαλάζι, έδιωχναν μακριά το σκαθάρι.